

KRAKOWSKA AKADEMIA
im. Andrzeja Frycza Modrzewskiego

Wydział Zdrowia i Nauk Medycznych
Kierunek Ratownictwo Medyczne

Krzysztof Gołdyn

GÓRSKIE OCHOTNICZE POGOTOWIE RATUNKOWE
JAKO JEDNOSTKA WSPÓŁPRACUJĄCA Z SYSTEMEM
PAŃSTWOWEGO RATOWNICTWA MEDYCZNEGO

Praca licencjacka
napisana pod kierunkiem
dr n. med. Małgorzaty Popławskiej

Kraków 2016 r.

Spis treści

1. Wstęp.	3
2. Historia powstania Górskiego Ochotniczego Pogotowia Ratunkowego.	3
3. Przepisy regulujące działalność Górskiego Ochotniczego Pogotowia Ratunkowego..	5
4. Główne cele statutowe Górskiego Ochotniczego Pogotowia Ratunkowego.....	6
5. Funkcjonowanie Górskiego Ochotniczego Pogotowia Ratunkowego.....	7
6. Zasady przyjęć do Górskiego Ochotniczego Pogotowia Ratunkowego.	8
7. Praca ratownika w Górskim Ochotniczym Pogotowiu Ratunkowym.	9
8. Zakres współpracy pomiędzy Górskim Ochotniczym Pogotowiem Ratunkowym a jednostkami Państwowego Ratownictwa Medycznego.	11
9. Różnice i podobieństwa w zawodzie ratownika górskiego i ratownika medycznego.	13
10. Podsumowanie.	16
11. Piśmiennictwo.....	17

1.Wstęp

Trudno sobie wyobrazić, aby podczas naszego pobytu w górach, gdzie czeka na nas wiele naszym zdaniem niepozornych zagrożeń nikt nie czuwał nad naszym bezpieczeństwem. Co roku w polskich górach dochodzi do kilkunastu wypadków śmiertelnych . W niemalże każdym przypadku człowiek zapomina o podstawowych zasadach bezpiecznego przebywania w górach. Większość turystów nie zdaje sprawy z zagrożeń i pułapek czekających na nich podczas wędrówek góorskimi szlakami.

Wiele spośród tych zagrożeń człowiek mógłby uniknąć. Jednak poprzez swoją nieodpowiedzialność, brak odpowiedniego przygotowania do wychodzenia w wysokie partie gór, alkohol, brak wcześniejszego zaplanowania trasy wędrówki, a także z powodu szybko zmieniającej się pogody dochodzi do wypadków, w tym także śmiertelnych. Dlatego z powodu tych występujących nieszczęśliwych wydarzeń ratownicy górscy, zarówno w okresie letnim jak i zimowym pilnują naszego bezpieczeństwa.

Ratownik górski w swojej pracy oprócz niesienia pomocy ludziom, których życie i zdrowie jest zagrożone musi się wykazać odpornością na stres, odpowiedzialnością, opanowaniem, dużą aktywnością fizyczną, a także umiejętnością pracy w zespole oraz ciężkich warunkach atmosferycznych. Przykładem takich ratowników, którzy spełniają te wszystkie cechy są ratownicy Górskiego Ochotniczego Pogotowia Ratunkowego.

2. Historia powstania Górskiego Ochotniczego Pogotowia Ratunkowego

Początek powstania Górskiego Ochotniczego Pogotowia Ratunkowego datuje się na 15 kwietnia 1952 roku . Wtedy to właśnie Zarząd Główny Polskiego Towarzystwa Turystyczno-Krajoznawczego zaakceptował regulamin Górskiego Ochotniczego Pogotowia Ratunkowego Polskiego Towarzystwa Turystyczno-Krajoznawczego opracowany i przygotowany przez Tatrzańskie Ochotnicze Pogotowie Ratunkowe.

Kierownictwo Tatrzańskie Ochotniczego Pogotowia Ratunkowego, które pełniło wówczas obowiązki zarządu Górskiego Ochotniczego Pogotowia Ratunkowego

doprowadziło do zaaranżowania szkoleń w zakresie ratownictwa górskiego w miejscowościach Krynica, Szczyrk oraz w schronisku Polskiego Towarzystwa Turystyczno-Krajoznawczego w Karkonoszach. Po zakończeniu szkoleń z ratownictwa górskiego odbyły się spotkania założycielskie sekcji terenowych Górskiego Ochotniczego Pogotowia Ratunkowego w wyniku, których zostało utworzone Beskidzkie Ochotnicze Pogotowie Ratunkowe, Sudeckie Ochotnicze Pogotowie Ratunkowe oraz Krynickie Ochotnicze Pogotowie Ratunkowe. Walny Zjazd Delegatów Tatrzańskiego Ochotniczego Pogotowia Ratunkowego Polskiego Towarzystwa Turystyczno-Krajoznawczego oraz Górskiego Ochotniczego Pogotowia Ratunkowego Polskiego Towarzystwa Turystyczno-Krajoznawczego miał miejsce 21.XII.1952 r. w Zakopanem w wyniku, którego na stanowisko pierwszego w historii prezesa Górskiego Ochotniczego Pogotowia Ratunkowego został wyznaczony Stefan Zwoliński, na stanowisko kierownika Górskiego Ochotniczego Pogotowia Ratunkowego Tadeusz Pawłowski, natomiast na zastępcę kierownika został wybrany Zygmunt Wójcik.

W okresie zimowym 1952/1953 zaczęto już pełnić całodobowe dyżury ratownicze w indywidualnych obiektach górskich przez ratowników zawodowych. Natomiast w niedzielę, sobotę i święta dyżurowali ratownicy ochotnicy. Kolejną sekcją terenową Górskiego Ochotniczego Pogotowia Ratunkowego było Rabczańskie Ochotnicze Pogotowie Ratunkowe powstałe w grudniu 1954 roku z siedzibą w Rabce.

Po czterech latach funkcjonowania został stworzony nowy regulamin zatwierdzony w dniu 17 kwietnia 1956 r przez Zarząd Główny Polskiego Towarzystwa Turystyczno-Krajoznawczego. Dotychczasowe grupy terenowe zostały zastąpione grupami regionalnymi. W 1957 roku Górskie Ochotnicze Pogotowie Ratunkowe nawiązało współpracę z Międzynarodową Komisją Ratownictwa Alpejskiego – IKAR w wyniku, której w roku 1968 roku GOPR został przyjęty w poczet członków zwyczajnych IKAR. Jesienią 1961 roku miało miejsce powołanie do życia Grupy Bieszczadzkiej Górskiego Ochotniczego Pogotowia Ratunkowego z siedzibą w Sanoku.

Następnie w marcu 1975 roku dochodzi do stałej współpracy pomiędzy lotnictwem sanitarnym a grupami regionalnymi. W umowie zawartej 21 grudnia 1977 roku pomiędzy Zarządem Głównym Polskiego Towarzystwa Turystyczno-Krajoznawczego a Górskim Ochotniczym Pogotowiem Ratunkowym następuje zarejestrowanie Górskiego Ochotniczego Pogotowia Ratunkowego jako samodzielnej organizacji, co powoduje, że w 1990 roku ratownicy tatrzańscy występują ze struktur organizacyjnych i powracają do swojej dawnej nazwy czyli Tatrzańskie Ochotnicze

Pogotowie Ratunkowe. Za godło Górskiego Ochotniczego Pogotowia Ratunkowego przyjmuje się równoramienny, niebieski krzyż na owalnym, białym polu. Obecnie Górskie Ochotnicze Pogotowie Ratunkowe realizuje swoje zadania statutowe poprzez 7 grup regionalnych tj. Grupa Podhalańska, Grupa Bieszczadzka, Grupa Jurajska, Grupa Krynicka, Grupa Beskidzka, Grupa Karkonoska i Grupa Wałbrzysko-Kłodzka .

3. Przepisy regulujące działalność Górskiego Ochotniczego Pogotowia Ratunkowego

Ustawa z dnia 18 sierpnia 2011 roku o bezpieczeństwie i ratownictwie w górach i na zorganizowanych terenach narciarskich jest podstawowym aktem regulującym działalność Górskiego Ochotniczego Pogotowia Ratunkowego. Podstawowym celem tej ustawy jest określenie jednostek uprawnionych do realizowania ratownictwa górskiego i ratownictwa na zorganizowanych obszarach narciarskich, obręb ich obowiązków i praw oraz reguły finansowania ich prac. Kolejnym ważnym elementem tej ustawy jest określenie jednostek odpowiedzialnych za bezpieczny pobyt osób w górach i na zorganizowanych obszarach narciarskich, a także pokazanie kto i w jaki sposób sprawuje kontrole nad ratownictwem górskim. Ważną częścią tej ustawy jest również zakres obowiązków i warunki bezpieczeństwa osób znajdujących się w górach i na zorganizowanych obszarach narciarskich, a zwłaszcza osób zajmujących się sportem i turystyką lub rekreacją

Kolejną ważną ustawą normującą działalność Górskiego Ochotniczego Pogotowia Ratunkowego jest ustawa z dnia 8 września 2006 roku o Państwowym Ratownictwie Medycznym. Z ustawy tej wynika, że Górskie Ochotnicze Pogotowie Ratunkowe jest jednostką współpracującą z systemem wyznaczoną do niesienia pomocy osobom w stanie nagłego zagrożenia życia i zdrowia. Współpracuje z systemem Państwowego Ratownictwa Medycznego udzielając kwalifikowanej pierwszej pomocy oraz jest wpisana w poczet jednostek współpracujących z systemem.

Następnie bardzo ważnym elementem działalności Górskiego Ochotniczego Pogotowia Ratunkowego jest jego statut, który został uchwalony na IV Zjeździe Delegatów Górskiego Ochotniczego Pogotowia Ratunkowego. Ze statutu wynika że Górskie Ochotnicze Pogotowie Ratunkowe jest stowarzyszeniem kultury fizycznej oraz

posiada osobowość prawną. W statucie również zawarte jest logo Górskiego Ochotniczego Pogotowia Ratunkowego, a także obszar działania, który ma miejsce na terenie Polski ze szczególnym uwzględnieniem obszarów górskich. Zawarte są również podstawowe cele Górskiego Ochotniczego Pogotowia Ratunkowego i środki działania. W tym także sposób w jaki można zostać jego członkiem lub dołączyć do jego zarządu.

4. Główne cele statutowe Górskiego Ochotniczego Pogotowia Ratunkowego

Statut Górskiego Ochotniczego Pogotowia Ratunkowego został przyjęty na IV Zjeździe Delegatów Górskiego Ochotniczego Pogotowia Ratunkowego. Pierwsza część Zjazdu Delegatów odbyła się w Zakopanem, natomiast druga część zjazdu miała miejsce już w Krakowie.

Zgodnie z przyjętymi postanowieniami Górskie Ochotnicze Pogotowie Ratunkowe zostało przyjęte jako organizacja kultury fizycznej mająca charakter prawny. Obszarem działalności jest terytorium Polski ze specjalnym uwzględnieniem rejonów górskich. Ratownicy górcy Górskiego Ochotniczego Pogotowia Ratunkowego mogą prowadzić swoje działania również poza granicami naszego kraju. Głównymi komórkami organizacyjnymi pełniącymi swoją działalność są grupy regionalne, nazywane inaczej grupami.

Każda z grup indywidualnie prowadzi działania na ściśle przypisanym terenie, zgodnie z wymogami zawartymi w statucie. Górskie Ochotnicze Pogotowie Ratunkowe może być stowarzyszone z innymi organizacjami państwowymi, w tym z instytucjami międzynarodowymi o zbieżnym obszarze działania. W światowych organizacjach Górskie Ochotnicze Pogotowie Ratunkowe jest przedstawicielem polskiego ratownictwa górskiego. Praca w Górskim Ochotniczym Pogotowiu Ratunkowym opiera się głównie na ochotniczej pracy społecznej ratowników. Do realizacji swoich zadań Górskie Ochotnicze Pogotowie Ratunkowe może angażować wykwalifikowanych ratowników zawodowych, na co dzień pracujących w zespołach Państwowego Ratownictwa Medycznego, jak i również innych wykwalifikowanych pracowników.

Głównymi celami statutowymi Górskiego Ochotniczego Pogotowia Ratunkowego są: niesienie pomocy osobom, których życie i zdrowie w wyniku

nieszczęśliwych zdarzeń jest zagrożone oraz przeciwdziałanie niebezpiecznym zdarzeniom w górach, ochrona i opieka nad środowiskiem górskim.

Górskie Ochotnicze Pogotowie Ratunkowe oprócz niesienia pomocy zobowiązane jest również do utrzymywania wysokiego stanu gotowości, w tym także udoskonalania i rozwijania swoich umiejętności w zakresie ratownictwa górskiego, szkolenia i rekrutowania nowych ratowników oraz stwarzania i utrzymywania punktów ratowniczych w górach.

Poprzez swoją działalność ratowniczą Górskie Ochotnicze Pogotowie Ratunkowe nieprzerwanie czuwa nad naszym bezpieczeństwem w górach. Informuje o stanie zagrożenia lawinowego, pomaga w usuwaniu rezultatów klęsk żywiołowych, kieruje działalnością informacyjną i szkoleniową w zakresie warunków meteorologicznych, bezpiecznego poruszania się i odpowiedniego zachowania w górach. W wyniku prowadzonej działalności zapobiegawczej Górskie Ochotnicze Pogotowie Ratunkowe współpracuje z organizacjami administracji, służbami publicznymi oraz jednostkami odpowiedzialnymi za ochronę środowiska naturalnego. Górskie Ochotnicze Pogotowie Ratunkowe ma prawo również do zgłaszania swoich uwag w zakresie niebezpieczeństw środowiska górskiego i również kontrolowania warunków bezpieczeństwa przez osoby przebywające w górach.

5. Funkcjonowanie Górskiego Ochotniczego Pogotowia Ratunkowego

Górskie Ochotnicze Pogotowie Ratunkowe realizuje swoje zadania na podstawie ustawy z dnia 18 sierpnia 2011 „O bezpieczeństwie i ratownictwie w górach i na zorganizowanych terenach narciarskich”. Poprzez realizację swoich celów statutowych Górskie Ochotnicze Pogotowie Ratunkowe dzieli się na 7 grup regionalnych tj: Beskidzką, Jurajską, Krynicką, Karkonoską, Wałbrzysko-Kłodzką, Bieszczadzką i Podhalańską. Każda z grup spełnia swoje zadania zawarte w swoim statucie na ściśle określonym obszarze. Całkowity obszar zabezpieczany przez Górskie Ochotnicze Pogotowie Ratunkowe o powierzchni 20.410 km² rozciąga się od pasma gór Karkonoszy, poprzez Jurę Krakowsko-Częstochowską, aż do samych Bieszczad. Górskie Ochotnicze Pogotowie Ratunkowe posiada również 7 stacji centralnych w

których ratownicy górscy pełnią całodobowe dyżury, 37 Stacji Ratunkowych, w tym 25 całorocznych i 12 sezonowych.

Górskie Ochotnicze Pogotowie Ratunkowe realizuje swoje zadania dzięki funduszom przekazywanym przez Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji oraz od prywatnych sponsorów. Do 15 marca każdego roku podmiot uprawniony do realizacji zadań z zakresu ratownictwa górskiego zobowiązany jest do złożenia sprawozdania rzeczowo-finansowego zrealizowanych zadań.

Nadzór nad Górkim Ochotniczym Pogotowiem Ratunkowym sprawuje minister spraw wewnętrznych. W ramach dozoru minister ma prawo nakazać wydanie odpowiedniej dokumentacji do wykonywania ratownictwa górskiego oraz udzielenia pisemnego objaśnienia dotyczącego działalności związanej z wykonywaniem ratownictwa górskiego. Kontrola ma na celu sprawdzenie działalności pod względem legalności, uczciwości, użyteczności oraz gospodarności. Zawiadomienie o kontroli musi zawierać wskazanie podstawy prawnej do przeprowadzenia kontroli. W wyniku przeprowadzanej kontroli kontrolujący ma prawo do wejścia do obiektów i pomieszczeń, które są własnością Górskiego Ochotniczego Pogotowia Ratunkowego, dostępu do wszystkich dokumentów i materiałów, także tych w formie elektronicznej, przeglądu majątku zarządzanego przez podmiot, sprawdzanie toku prowadzonych czynności oraz zabezpieczenia dowodów.

W wyniku prowadzonej działalności ratownictwa górskiego Górskie Ochotnicze Pogotowie Ratunkowe utrzymuje stały stan gotowości na obszarze ściśle przypisanym do siebie, ale także posiada liczbę ratowników niezbędnych do utrzymania odpowiedniej gotowości. Odpowiedzialny jest za zakup i utrzymanie obiektów, środków transportu i łączności. Prowadzi działania profilaktyczne, mające za zadanie unikanie wypadków w górach.

6. Zasady przyjęć do Górskiego Ochotniczego Pogotowia Ratunkowego

Ratownikiem Górskiego Ochotniczego Pogotowia Ratunkowego może zostać każdy młody mężczyzna i kobieta którzy mają ukończone 18 lat, a jednocześnie nie przekroczyli 35lat. Najlepiej by kandydat mieszkał na terytorium działania grupy do której chce dołączyć. Musi posiadać bardzo dobrą orientację w rejonie działania

zespołu, z którym chciałby współpracować oraz jest osobą w pełni dyspozycyjną. Osoba chcąca zostać ratownikiem Górskiego Ochotniczego Pogotowia Ratunkowego musi być sprawna fizycznie i ustabilizowana finansowo, ponieważ działalność w pierwszym okresie pracy opiera się głównie na sprzęcie własnym. Nie może mieć lęku wysokości. Kandydat na ratownika górskiego musi umieć jeździć na nartach na poziomie kursu kwalifikacyjnego. Inne wymagania to znajomość anatomii i budowy ludzkiego ciała, posiadanie wiedzy niezbędnej do udzielenia pierwszej pomocy. Trzy ostatnie wymogi są niezbędne do przystąpienia do egzaminu przed Komisją Egzaminacyjną. Wspomniane wymagania są tylko warunkami podstawowymi do przyjęcia ponieważ każda z grup regionalnych może wymagać dodatkowych kwalifikacji. Oprócz wyżej wymienionych wymogów kandydat na ratownika Górskiego Ochotniczego Pogotowia Ratunkowego musi znaleźć dwie osoby, które podobnie jak on ubiegają się o przyjęcie w poczet ratowników i potwierdzą to na stosownym kwestionariuszu.

Po spełnieniu wszystkich wymogów zostaje się ratownikiem kandydatem. Przystosowanie kandydackie do zostania ratownikiem Górskiego Ochotniczego Pogotowia Ratunkowego trwa dwa lata i w żaden sposób nie może zostać skrócone. Podczas stażu kandydat ma odbyć 120 godzin dyżurów ratowniczych pod dozorem doświadczonych ratowników oraz zaliczyć wiele 2-3 dniowych kursów doszkalających. Na koniec stażu odbywa się kurs I stopnia w wyniku, którego kandydat uczy się podstaw ratownictwa górskiego. Cały kurs kończy się egzaminem. Po pozytywnie zaliczonych egzaminach Zarząd Grupy włącza kandydata w skład członków rzeczywistych na wniosek Naczelnika Grupy. Na koniec odbywa się założenie służbowej odznaki oraz złożenie uroczystego ślubowania na ręce Naczelnika Grupy.

7. Praca ratownika w Górskim Ochotniczym Pogotowiu Ratunkowym

Ratownik górski prawie każdego dnia naraża swoje życie i zdrowie aby nieść pomoc innym. W porze turystycznej, gdy w górach przebywa najwięcej osób, ratownicy Górskiego Ochotniczego Pogotowia Ratunkowego praktycznie cały czas przybywają w terenie, dbając o nasze bezpieczeństwo. Podczas nieprzewidywalnych zdarzeń to oni

jako pierwsi odbierają zawiadomienie o osobach poszkodowanych i udają się na miejsce wypadku z wyposażeniem ratowniczym, gdzie udzielają kwalifikowanej pierwszej pomocy.

Osobiście zarządzają, koordynują i kierują całą akcją ratowniczą oraz ewakuacją osób poszkodowanych. Na wezwanie służb i sztabów kryzysowych mogą również swoje działania prowadzić poza rejonem gór gdzie są bardzo przydatni w zwalczaniu klęsk żywiołowych i katastrof. W wyniku niesprzyjających zjawisk atmosferycznych prowadzą działania mające na celu zabezpieczenie i ewakuację ludzi znajdujących się w górach z miejsc stanowiących niebezpieczeństwo dla życia i zdrowia.

Jednostki uprawnione do realizowania ratownictwa górskiego w pełni współdziałają ze sobą oraz mogą żądać pomocy od instytucji administracji rządowej i samorządowej, jednostek Państwowego Ratownictwa Medycznego, a także jednostek podległych ministrowi spraw wewnętrznych i ministrowi obrony narodowej.

Górskie Ochotnicze Pogotowie Ratunkowe poprzez współpracę z zespołami Państwowego Ratownictwa Medycznego odpowiedzialne jest za transport ludzi którzy ulegli wypadkowi w górach do miejsca gdzie będą im mogły zostać udzielone medyczne czynności ratunkowe przez służby do tego uprawnione. Podczas współpracy z zespołami Państwowego Ratownictwa Medycznego istotną rolę odgrywa kontakt dyspozytorem medycznym oraz ustalenie wspólnego miejsca spotkania, w którym zostanie przekazana osoba poszkodowana. Górskie Ochotnicze Pogotowie Ratunkowe angażują się również w poszukiwanie osób, które zaginęły w górach oraz w transport zwłok z gór.

Oprócz niesienia pomocy innym ważnym elementem działalności Górskiego Ochotniczego Pogotowia Ratunkowego jest prowadzenie szkoleń i nadawanie uprawnień dla ratowników narciarskich i górskich oraz psów lawinowych, w tym psów ratowniczych wraz z ich opiekunami. Ratownicy Górskiego Ochotniczego Pogotowia Ratunkowego prowadzą działalność zapobiegawczą i edukacyjną związaną z bezpieczeństwem w górach i na terenach narciarskich.

Głównymi założeniami działalności edukacyjnej jest przeszkolenie w zakresie zasad korzystania z danego obiektu, stosowanie do oznakowania obowiązującego w górach, ostrzeganie o możliwym zagrożeniu lawinowym, potrzeby dostosowania swoich aktywności do umiejętności i panujących warunków atmosferycznych, ale także do niezwłocznego zgłaszania w przypadku wypadku lub zaginięcia osoby, której życie i zdrowie może być zagrożone.

Górskie Ochotnicze Pogotowie Ratunkowe może również wydawać zalecenia właścicielowi terenu narciarskiego co do usunięcia stwierdzonych zagrożeń w obszarze bezpieczeństwa oraz zaprzestania używania obiektu, a nawet zamknięcia obiektu do czasu usunięcia wszystkich usterek. Górskie Ochotnicze Pogotowie Ratunkowe jako jednostka uprawniona do wykonywania ratownictwa górskiego jest również zobowiązana do prowadzenia rejestrów wypadków na terenach narciarskich, a gdy istnieje taka potrzeba również udostępniania w całości dokumentacji Policji, bądź też Prokuraturze

8. Zakres współpracy pomiędzy Górkim Ochotniczym Pogotowiem Ratunkowym a jednostkami Państwowego Ratownictwa Medycznego

Komórkami współdziałającymi z systemem Państwowego Ratownictwa Medycznego są służby ustawowo wyznaczone do niesienia pomocy ludziom, których życie i zdrowie jest wysoce zagrożone. Co roku dochodzi do bardzo wielu wypadków na terenach górskich, gdzie dojazd karetki jest praktycznie niemożliwy ze względu na brak odpowiednich dróg lub złe warunki atmosferyczne. Jednostką, która ze względu na swoje specjalistyczne wykształcenie w wykonywaniu zadań w złych warunkach atmosferycznych oraz potrafiącą dotrzeć do niemal każdego poszkodowanego i udzieleniu mu kwalifikowanej pierwszej pomocy jest GPR.

Współdziałanie Górkiego Ochotniczego Pogotowia Ratunkowego z pogotowiem ratunkowym jest realizowane na podstawie ustawy o Państwowym Ratownictwie Medycznym z dnia 8 września 2006. Ze względu na ukształtowanie górskich rejonów współpraca Górkiego Ochotniczego Pogotowia Ratunkowego z Państwowym Ratownictwem Medycznym jest prowadzona przez cały rok szczególnie zimą gdzie dochodzi do największej ilości wypadków. Współpraca Górkiego Ochotniczego Pogotowia Ratunkowego i pogotowia ratunkowego odbywa się przy większości wydarzeń wymagających transportu poszkodowanego w trudnych warunkach. Ofiary wypadków ewakuowane są za pomocą specjalistycznego sprzętu transportowego do miejsca bezpiecznego, gdzie możliwy jest dojazd karetek. Ratownik

dyżurny stacji centralnej zawiadamia drogą telefoniczną Centrum Dyspozytorskie poprzez zgłoszenie otrzymane drogą radiową od ratowników udzielających kwalifikowanej pierwszej pomocy. Następnie Centrum Dyspozytorskie wzywa karetkę najbliższej stacjonującą w pobliżu miejsca wypadku. W przypadku zawiadomienia o ciężkich obrażeniach lub ciężkim zachorowaniu w górach każdy przypadek osobiście jest konsultowany z lekarzem dyżurnym, który najczęściej udaje się środkami transportu Górskiego Ochotniczego Pogotowia Ratunkowego do poszkodowanego. W okresie zimowym gdzie dojazd do wyżej położonych ulic jest niemożliwy dyspozytor medyczny wzywa Górskie Ochotnicze Pogotowie Ratunkowe i następuje transport zespołu ratownictwa medycznego na miejsce zdarzenia, bądź też samego poszkodowanego do miejsca, w którym pomoc może mu zostać udzielona. Wszystkie działania pomiędzy Górskim Ochotniczym Pogotowiem Ratunkowym a Państwowym Ratownictwem Medycznym są wynikiem natychmiastowej potrzeby niesienia pomocy, czynnikami w jakich występują oraz możliwościami technicznymi obydwu podmiotów.

Inną jednostką systemu niewątpliwie współpracującą z Górskim Ochotniczym Pogotowiem Ratunkowym jest Lotnicze Pogotowie Ratunkowe. Współpraca ta realizowana jest poprzez branie udziału we wspólnych szkoleniach, manewrach kontrolujących i doskonalących znajomość procedur ratowniczych mających na celu poprawienie poziomu wyszkolenia zespołów. Wspólnie działają w zakresie wykorzystania śmigłowca w operacjach ratowniczych kierowanych przez ratowników górskich. Górskie Ochotnicze Pogotowie Ratunkowe i Lotnicze Pogotowie Ratunkowe również współdziałają podczas akcji ratowniczych, w których niezbędne jest użycie specjalistycznego sprzętu oraz technik ratowniczych. Kooperacja opiera się również na współpracy załogi instruktorskiej podczas organizowania i prowadzenia kursów lub ćwiczeń oraz ich wnikliwego analizowania. Głównymi założeniami zawartymi w porozumieniu w dniu 17 września 2011 o współpracy Górskiego Ochotniczego Pogotowia Ratunkowego z Lotniczym Pogotowiem Ratunkowym jest prowadzenie wspólnych szkoleń, akcji ratowniczych, ćwiczeń oraz zapoczątkowywanie nowych rozwiązań technicznych.

Górskie Ochotnicze Pogotowie Ratunkowe jako jednostka współpracująca z systemem jest zobowiązana do utrzymywania stałej gotowości operacyjnej, dysponuje ratownikami posiadającymi aktualne zaświadczenie o uzyskaniu tytułu ratownika i ukończeniu kursu w liczbie potrzebnej do utrzymania pełnej gotowości oraz dysponuje

odpowiednimi środkami łączności. Za rejestr jednostek współdziałających z systemem Państwowego Ratownictwa Medycznego odpowiedzialny jest wojewoda, który ma prawo do usunięcia podmiotu z rejestru jednostek współpracujących z systemem jeśli ten nie spełniania określonych wymagań.

9. Różnice i podobieństwa w zawodzie ratownika górskiego i ratownika medycznego

W zakresie pracy pomiędzy ratownikiem górskim a ratownikiem medycznym można znaleźć zarówno różnice jak i podobieństwa. Ratownikiem górskim może zostać osoba, która posiada specjalistyczne uprawnienia ratownicze lub instruktorskie w obszarze ratownictwa górskiego. Posiada wyspecjalizowaną wiedzę w dziedzinie technik ratownictwa górskiego i topografii terenu na którym działa określony podmiot upoważniony do realizowania zadań związanych z ratownictwem górskim. Ratownikiem górskim zgodnie z ustawą z dnia 8 września 2006r, o Państwowym Ratownictwie Medycznym może również zostać lekarz systemu, ratownik medyczny, pielęgniarz systemu lub ratownik posiadający ważny kurs kwalifikowanej pierwszej pomocy. Natomiast aby uzyskać tytuł ratownika medycznego należy ukończyć wyższe studia na kierunku ratownictwo medyczne, szkołę publiczną lub niepubliczną i uzyskać dyplom zawodowego ratownika medycznego lub posiadać kwalifikacje ratownika medycznego nabyte poza granicami naszego, które są respektowane na terenie Rzeczypospolitej Polskiej. Oprócz odpowiedniego wykształcenia ratownik medyczny musi posiadać całkowitą zdolność do czynności prawnych, a także odpowiedni stan zdrowia do wykonywania zawodu ratownika medycznego oraz okazywać znajomość języka polskiego na poziomie niezbędnym do realizowania tego zawodu.

Ratownik górski dysponujący uprawnieniami ratownika medycznego może przeprowadzać medyczne czynności ratunkowe konieczne do ratowania życia ludzkiego lub zdrowia osoby, która znajduje się w sytuacji gwałtownego niebezpieczeństwa zdrowotnego. W przeciwieństwie do ratownika górskiego ratownik medyczny może zostać dyspozytorem medycznym pod warunkiem, że posiada co najmniej 5-letni staż w udzielaniu świadczeń zdrowotnych. Ratownik medyczny w różnych sposobach kształcenia ma obowiązek i prawo do doskonalenia zawodowego zawartego na drodze

rozporządzenia właściwego ministra zdrowia uwzględniającego bieżący stan praktyki medycznej i wiedzy.

Ratownicy medyczni jak i ratownicy górscy podczas udzielania kwalifikowanej pierwszej pomocy, pierwszej pomocy oraz medycznych czynności ratunkowych korzystają z ochrony przewidzianej dla funkcjonariuszy publicznych. Ratownicy górscy specjalizują się w transporcie osób poszkodowanych do miejsc bezpiecznych gdzie mogą im zostać udzielone medyczne czynności ratunkowe przez zespoły Państwowego Ratownictwa Medycznego. Biorą również udział w poszukiwaniach osób zaginionych w górach oraz w transporcie ciał z gór. Prowadzą działania edukacyjne i profilaktyczne w zakresie przestrzegania bezpieczeństwa w górach oraz prowadzą szereg szkoleń dla osób uprawiających czynnie sport i turystykę lub rekreację. Ratownicy medyczni w odróżnieniu do ratowników górskich mogą prowadzić i organizować zajęcia z dziedziny medycznych czynności ratunkowych, pierwszej pomocy i kwalifikowanej pierwszej pomocy. Na miejscu zdarzenia oprócz uprawnień w zakresie kwalifikowanej pierwszej pomocy mogą również korzystać z uprawnień do medycznych czynności ratunkowych udzielanych samodzielnie bądź pod nadzorem lekarza zawartych w rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 29 grudnia 2006r. Ratownicy górscy i ratownicy medyczni w wyniku swojej działalności zajmują się działaniami ratowniczymi polegającymi w szczególności na przyjęciu zgłoszenia o wypadku, dotarciu do poszkodowanego i udzieleniu mu niezbędnej pomocy jeśli jego życie i zdrowie jest zagrożone.

Ratownik górski poprzez udzielanie kwalifikowanej pierwszej pomocy może prowadzić przyrządową lub bez przyrządową resuscytację - krążeniowo oddechową, tamować krwotoki zewnętrzne, unieruchamiać złamania, prowadzić postępowanie przeciwwstrząsowe, stosować tlenoterapię bierną, ewakuację z miejsca zdarzenia osób w stanie zagrożenia życia oraz prowadzić wstępną segregację medyczną i udzielać wsparcia psychicznego osobom poszkodowanym.

Ratownicy medyczni mogą również swoje zadania zawodowe wykonywać poza jednostkami system Państwowego Ratownictwa Medycznego. Zgodnie z rozporządzeniem ustawy z dnia 25 września 2015 ratownicy medyczni mogą być również zatrudniani w ramach ratownictwa wodnego, ratownictwa górniczego, jednostkach podporządkowanych Ministrowi Obrony Narodowej, w jednostkach ochrony przeciwpożarowej, na lotniskach w związku z utrzymaniem systemu ratownictwa i ochrony przeciwpożarowej a także w ramach morskiej misji poszukiwania i ratownictwa. Oprócz wyżej wymienionych placówek ratownicy

medyczni mogą również pracować przy przeprowadzaniu transportu medycznego oraz w izbach wytrzeźwień. Dodatkowo za realizowanie zawodu ratownika medycznego uważa się sprawowanie obowiązków na stanowiskach administracyjnych związanych z przygotowaniem i kontrolowaniem świadczeń zdrowotnych w obszarze ratownictwa medycznego, uczenie zawodu ratownika medycznego, zarządzanie i kierowanie ratownikami medycznymi i dyspozytorami, a także realizowanie pracy na rzecz udoskonalania zawodowego ratowników medycznych. Oprócz wyżej wymienionych ratownik medyczny realizuje swój zawód w związku z prowadzeniem prac rozwojowych i badaniami naukowymi w obszarze ratownictwa medycznego, a także poprzez prowadzenie szkoleń w ramach kwalifikowanej pierwszej pomocy, pierwszej pomocy i medycznych czynności ratunkowych.

10. Podsumowanie

Trudno sobie wyobrazić by Górskie Ochotnicze Pogotowie Ratunkowe nie współdziałało z jednostkami systemu Państwowego Ratownictwa Medycznego. Co roku dochodzi do bardzo wielu wypadków na terenach górskich, gdzie dojazd karetki jest praktycznie niemożliwy. Dlatego Górskie Ochotnicze Pogotowie Ratunkowe współpracuje z jednostkami Państwowego Ratownictwa Medycznego przez cały rok. Współpraca odbywa się głównie podczas wydarzeń wymagających transportu poszkodowanego w trudnych warunkach. Osoby poszkodowane są ewakuowane za pomocą specjalistycznego sprzętu do bezpiecznego miejsca, gdzie możliwy jest dojazd karetek.

Współpraca obydwu jednostek realizowana jest na podstawie ustawy o Państwowym Ratownictwie Medycznym z dnia 8 września 2006. Osoby pracujące w Górskim Ochotniczym Pogotowiu Ratunkowym muszą posiadać specjalistyczne uprawnienia ratownicze lub instruktorskie w obszarze ratownictwa górskiego. Ratownikiem górskim może również zostać lekarz systemu, pielęgniarz systemu, ratownik medyczny lub ratownik posiadający ważny kurs kwalifikowanej pierwszej pomocy.

Głównymi przepisami regulującymi działalność Górskiego Ochotniczego Pogotowia Ratunkowego jest ustawa z dnia 18 sierpnia 2011 roku o bezpieczeństwie i ratownictwie w górach i na zorganizowanych terenach narciarskich, ustawa o Państwowym Ratownictwie Medycznym, ale również jego statut. W wyniku współpracy Górskiego Ochotniczego Pogotowia Ratunkowego z jednostkami systemu Państwowego Ratownictwa Medycznego nasze bezpieczeństwo w górach z roku na rok ulega znacznej poprawie.

11. Piśmiennictwo

1. Ustawa z dnia 8 września 2006 r. O Państwowym Ratownictwie Medycznym, (Dz.U. 2006 Nr 191 poz. 1410)
2. Ustawa z dnia 18 sierpnia 2011 r. O bezpieczeństwie i ratownictwie w górach i na zorganizowanych terenach narciarskich (Dz.U. 2011 nr 208 poz. 1241)
3. Ustawa z dnia 25 września 2015 r. O zmianie ustawy o Państwowym Ratownictwie Medycznym, ustawy o działalności leczniczej oraz ustawy o zmianie ustawy o działalności leczniczej oraz niektórych innych ustaw ((Dz.U. 2015 poz. 1887)
4. Oficjalna strona Górskiego Ochotniczego Pogotowia Ratunkowego
<http://www.gopr.pl/>